

О.О. Бекетовстарший партнер, адвокат
Адвокатського об'єднання «Етерна Ло»

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Стаття присвячена висвітленню нормативно-правового забезпечення міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні. Визначено, формування та вдосконалення правового регулювання міжнародного співробітництва у сфері кримінального провадження загалом свідчить про прогресивну тенденцію, суть якої полягає у вдосконаленні національного кримінально-процесуального законодавства щодо міжнародного співробітництва у сфері кримінального судочинства, існує необхідність аналізу окремих аспектів правового регулювання інформаційних відносин в Україні. Система правового регулювання міжнародного співробітництва у кримінальному, являє собою комплекс норм конституційного, кримінального, кримінального процесуального права, міжнародного законодавства та деяких інших галузей права.

На підставі системного аналізу нормативно-правового регулювання міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні, виокремлено дві основні міжнародно-правові форми міжнародного співробітництва під час кримінального провадження: 1) договірно-правова чи конвенційна (укладання спеціальних договорів, що регулюють відносини у цій галузі); 2) інституційна (співробітництво, що здійснюється в рамках укладених угод між органами та організаціями, загального та регіонального характеру).

На теперішній час міжнародне співробітництво у кримінальному провадженні відбувається у наступних правових формах: 1) шляхом укладання двосторонніх та багатосторонніх угод та договорів щодо надання правової допомоги у кримінальному провадженні або на основі принципу взаємності, згідно якого уповноважений центральний орган видає письмове зобов'язання у тому, що у майбутньому держава зобов'язується здійснювати якісь певні дії; 2) шляхом участі України у міжнародних організаціях, які займаються питаннями боротьби зі злочинністю; 3) шляхом укладання угод з окремими державами або міжнародними організаціями або участі у багатосторонніх конвенціях, спрямованих на спільну діяльність у боротьбі з злочинністю та на оптимізацію розслідування злочинів.

Ключові слова: міжнародне співробітництво, кримінальне провадження, нормативно-правове забезпечення, взаємна допомога.

Вступ. Тенденції сучасної злочинності визначають необхідність створення ефективних міжнародних механізмів більш тісного співробітництва і між державами у боротьбі з нею. Аналіз цих тенденцій та укладених у цій сфері договорів свідчить, що на теперішній час міжнародне співробітництво у боротьбі зі злочинністю є складним системним явищем, зміст якого, поряд з іншим, становлять узгоджені між державами заходи щодо надання допомоги у розслідуванні кримінальних правопорушень та здійсненні кримінального переслідування; розслідування міжнародних злочинів, здійснення кримінального переслідування та покарання осіб, винних у їх скоєнні; забезпечення виконання кримінальних покарань. Правове

регулювання міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні визначаються зобов'язаннями України, прийнятими нею під час підписання міжнародних договорів. Деякі з них містять, з одного боку, норми кримінально-процесуального характеру, а з іншого – норми, що зобов'язують держави-учасниці вживати заходів до включення до національного законодавства процесуальних правил для максимально широкого міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні. За умовами абсолютної більшості багатосторонніх міжнародних договорів і згідно з правилами, встановленими всіма без винятку двосторонніми міжнародними договорами України, що діють у сфері, що розглядається, при виконанні запитів інозем-

них держав застосуванню підлягає кримінально-процесуальне законодавство запитуваної сторони. Аналогічний порядок надання правової допомоги лише з використанням національного законодавства є базовим у праві різних країн. Належне регулювання в національному кримінально-процесуальному законодавстві правил міжнародного співробітництва є необхідною гарантією здійснення правосуддя, гарантією не менш важливою, ніж правове регулювання традиційних інститутів та підгалузей кримінального судочинства. Важливість правовідносин у сфері міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні зумовила необхідність конституційного закріплення основних прав і свобод людини та громадянина через гарантування кожному охорони приватного життя, особистої і сімейної таємниці, захисту честі й гідності особи (ст. ст. 28, 29 Конституції України), недоторканності житла (ст. 30 Конституції України), таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції (ст. 31 Конституції України), через заборону втручання в особисте і сімейне життя людини, крім випадків, передбачених Конституцією України, не допущення збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини (ст. 32 Конституції України) [1]. Особливо необхідно підкреслити реалізацію конституційного принципу законності, який є базовим у всій діяльності правоохоронних органів. Цими спеціальними нормами Конституції встановлені межі роботи з інформацією, які продубльовані в нормах Закону України «Про інформацію» [2]. Водночас, і тільки з метою захисту прав, свобод людини та задля безпеки суспільства конституційними нормами визначається також те, що правоохоронні органи мають право обмежувати окремі права і свободи людини та юридичних осіб в якості виняткового і тимчасового засобу лише за рішенням суду щодо осіб, у діях яких є ознаки злочину, та у випадках, передбачених законодавством України.

Зважаючи на те, що формування та вдосконалення правового регулювання міжнародного співробітництва у сфері кримінального процесу загалом свідчить про прогресивну тенденцію, суть якої полягає у вдосконаленні національного кримінально-процесуального законодавства про міжнародне співробітництво у сфері кримінального процесу (судочинства), існує

необхідність аналізу окремих аспектів правового регулювання інформаційних відносин в Україні. Вважаємо, що враховуючи багатоаспектність міжнародного співробітництва у сфері боротьби зі злочинністю треба звернути увагу й на те, що проблема правового регулювання міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні не може бути віднесена до суто кримінально-процесуальної діяльності. Окремі аспекти цієї діяльності входять у предмет вивчення також галузей права, що безпосередньо чи опосередковано регулюють діяльність суб'єктів кримінального провадження та правовідносин, що виникають як результат цього у відповідних сферах суспільних відносин. Саме тому, вважаємо, що система правового регулювання міжнародного співробітництва у кримінальному, являє собою комплекс норм конституційного, кримінального, кримінального процесуального права, міжнародного законодавства та деяких інших галузей права.

Огляд останніх досліджень. Загальні теоретико-практичні питання міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні досліджено в роботах: А. Антонюк, Н.М. Ахтирської, І.В. Гловюк, С.М. Блажівського, О.В. Буткевича, О.В. Ведро, О. І. Виноградової, Ю. В. Гуцуляка, О. І. Коваль, М.П. Климчук, І.М. Козьякова, В. В. Косова, О.Ю. Костюченко, І. В. Лешукової, В. В. Лисенка, В. В. Максименко, С.С. Мірошніченка, В.В. Мухіна, О.А. Осауленко, Д.П. Письменного, О.В. Приходька, О.В. Сапіна, А.П. Слободяна, В.В. Сухонос, С.А. Сороки, Ю. В. Терещенка, Г.М. Степанової, Ю.М. Черноус, В.М. Юрчишина, та інших. У яких авторами висвітлено як основні питання міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні, так і пов'язані з дослідженням окремої його форми – міжнародної правової допомоги під час проведення процесуальних дій.

Мета статті полягає в тому, щоб на основі аналізу доктринальних досліджень та норм законодавства дослідити особливості нормативно-правового забезпечення міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні.

Наразі пріоритетними напрямками розвитку правового регулювання міжнародного співробітництва у сфері кримінального процесу (кримінального судочинства) є, по-перше, вдосконалення його процесуальної процедури за рахунок розширення в кримінально-процесуальному законодавстві кола норм і правових інститутів, що детально регламентують цілі та предмет такого співробітництва, поняття

та зміст його окремих напрямів та видів, прав та обов'язків осіб, що беруть у ньому участь, а по-друге, формування у вітчизняному кримінальному процесі правових засад реалізації його нових напрямів, формування яких на міжнародно-правовому рівні вже ведеться, у тому числі за участю України.

Безсумнівно, правову основу міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні становлять Конституція України, Кримінальний процесуальний кодекс України, закони України «Про Національну поліцію», «Про оперативно-розшукову діяльність», «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю», «Про прокуратуру» «Про Службу безпеки України» інші законодавчі акти, міжнародні договори України, а також установчі акти та правила міжнародних правоохоронних організацій, членом яких є Україна.

Так, статтею 543 КПК України встановлено, що порядок направлення запиту до іншої держави, порядок розгляду уповноваженим (центральним) органом України запиту іншої держави або міжнародної судової установи про таку допомогу і порядок виконання такого запиту визначаються КПК України і чинними міжнародними договорами України [3]. При цьому ч.2 ст.1 КПК України визначено, що кримінальне процесуальне законодавство України складається з відповідних положень Конституції України, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, цього Кодексу та інших законів України [3]. Положення Конституції України містять норми про чинні міжнародні договори та, після їх ратифікації Верховною Радою України, про зовнішньо-політичну діяльність шляхом підтримання мирного і взаємовигідного співробітництва з членами міжнародного співтовариства за загальновищезначаними принципами і нормами міжнародного права. Одним із проявів демократичної міжнародної комунікації, який став частиною внутрішнього законодавства України, є закріплення прав іноземців та осіб без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах користуватися тими самими правами і свободами, а також нести такі самі обов'язки, як і громадяни України, за винятками, встановленими Конституцією, законами чи міжнародними договорами України. [1]. Як зазначено у ч.4 ст.4 КПК України при виконанні на території України окремих процесуальних дій за запитом (дорученням) компетентних органів іноземних держав у рамках міжнародного співробітництва застосовуються

положення КПК України. На прохання компетентного органу іноземної держави під час виконання на території України таких процесуальних дій може застосовуватися процесуальне законодавство іноземної держави, якщо це передбачено міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, а за відсутності такого міжнародного договору України – за умови, що дане прохання не суперечить законодавству України [3]. Аналізуючи норми КПК України, приходимо до висновку, що Глави 42-46 КПК України, регламентують загальні засади, порядок і процедуру надання міжнародної правової допомоги в кримінальному провадженні України, зокрема основними формами міжнародного співробітництва в кримінальному провадженні є: 1) проведення компетентними органами однієї держави процесуальних дій (п.1. ч.1 ст. 541, гл. 43 КПК України); 2) видача особи (екстрадиція) (п.2. ч.1 ст. 541, гл. 44 КПК України); 3) перейняття кримінального провадження (п.3. ч.1 ст. 541, гл. 45 КПК України); 4) визнання та виконання вироків іноземних судів та передача засуджених осіб (гл. 46 КПК України). Можуть застосовуватися й інші форми міжнародного співробітництва під час кримінального провадження, якщо це передбачено відповідним міжнародним договором України. Також формою міжнародного співробітництва є створення спільних слідчих груп для досудового розслідування кримінальних злочинів, скоєних на територіях декількох держав, а також у разі порушення інтересів цих держав. Такі слідчі групи створюються на обмежений термін для досягнення конкретної мети за взаємною згодою. При цьому, як визначено у ч.4 ст. 9 КПК України у разі якщо норми КПК України суперечать міжнародному договору, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, застосовуються положення відповідного міжнародного договору України [3].

Системний аналіз нормативно-правового регулювання міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні, дозволяє виділити дві основні міжнародно-правові форми міжнародного співробітництва під час кримінального провадження: 1) договірно-правова чи конвенційна (укладання спеціальних договорів, що регулюють відносини у цій галузі); 2) інституційна (співробітництво, що здійснюється в рамках укладених угод між органами та організаціями, загального та регіонального характеру). Традиційно міжнародне співробітництво під час кримінального провадження

пов'язане з укладанням відповідних міжнародних договорів, хоча варто відмітити, що питання надання правової допомоги можуть вирішуватись і у відомчих угодах, які укладаються з міжнародними інституціями. Цілком очевидно, що норми, які регулюють питання міжнародного співробітництва під час кримінального провадження мають бути засновані на перевірених практикою механізмах, які забезпечать найбільш повне та всебічне розслідування злочинів. Взаємодія правоохоронних органів різних держав дозволить впровадити найбільш ефективні методи розслідування злочинів. При цьому правовою основою мають виступати норми міжнародних договорів, в тому числі які передбачають часткову передачу компетенції відповідним органам іншої держави в порядку виконання прийнятих на себе зобов'язань за міжнародними договорами.

Юридичними підставами міжнародного співробітництва в кримінально-правовій сфері є міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Основна мета міжнародних договорів (конвенцій) про видачу, взаємну правову допомогу у кримінальних справах та інших питань міжнародного співробітництва у боротьбі зі злочинністю полягає у створенні правових можливостей співробітництва компетентних органів різних держав з метою ефективного здійснення кримінального правосуддя. Для реалізації подібних договорів необхідне належне внутрішньо національне правове регулювання. Вказане вимагає видання в значній кількості держав спеціальних законів, що регламентують як сукупність, так і окремі аспекти міжнародного співробітництва в кримінальному провадженні. В цих законах закріплено компетенцію національних правозастосовних та судових органів з питань міжнародного співробітництва у сфері кримінального провадження.

Міжнародні договори щодо надання правової допомоги у кримінальному провадженні в переважній більшості є двосторонніми. В окремих випадках, за умови наявності певних інтеграційних відносин, питання правової допомоги вирішують на підставі багатосторонніх угод. Так, Україна, приймає участь у двох таких системах міжнародної правової допомоги – СНД і Раді Європи.

У рамках Ради Європи Україна є учасниками таких Конвенцій: Конвенція про кіберзлочинність, 2001 р.; Додатковий протокол до Конвенції про кіберзлочинність, який стосується кри-

міналізації дій расистського та ксенофобного характеру, вчинених через комп'ютерні системи, 2003 р.; Конвенція Ради Європи про запобігання тероризму, 2005 р.; Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми, 2005 р.; Конвенція про взаємодопомогу в кримінальних справах між державами-членами Європейського Союзу, 2000 р.; Європейська конвенція про взаємну допомогу у кримінальних справах, 1959 р.; Додатковий протокол до Європейської конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах, 1978р.; Другий додатковий протокол до Європейської конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах, 2001 р.; Конвенція про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, 1990 р.; Конвенція Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму, 2005 р.; Європейська конвенція про видачу правопорушників, 1957 р.; Додатковий протокол до Європейської конвенції про видачу правопорушників, 1975 р.; Другий додатковий протокол до Європейської конвенції про видачу правопорушників, 1978 р.; Третій додатковий протокол до Європейської конвенції про видачу правопорушників, 2010 р.; Четвертий додатковий протокол до Європейської конвенції про видачу правопорушників, 2012 р.; Європейська конвенція про передачу провадження у кримінальних справах, 1972 р.; Конвенція про передачу засуджених осіб, 1983 р.; Додатковий протокол до Конвенції про передачу засуджених осіб, 1997 р.; Європейська конвенція про боротьбу з тероризмом, 1977 р.; Європейська конвенція про міжнародну дійсність кримінальних вироків, 1970 р.; Конвенція Ради Європи про відмивання, пошук, арешт і конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму, 2005 р.; Угода про незаконний обіг на морі, укладена на виконання статті 17 Конвенції ООН про боротьбу з незаконним обігом наркотичних засобів та психотропних речовин, 1995 р.; Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією, 1999 р.; Додатковий протокол до Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією, 2003 р.

У рамках СНД це один багатосторонній договір – Конвенція про правову допомогу у правових відносинах із цивільних, сімейних та кримінальних справ 1993 року. Проте, 1 грудня 2022 року Верховна Рада прийняла Закон «Про зупинення дії та вихід з Конвенції про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімей-

них і кримінальних справах та Протоколу до Конвенції про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах від 22 січня 1993 року»[4], оскільки **російська федерація систематично грубо порушує норми та принципи міжнародного права, у тому числі щодо припинення дії (виходу з) міжнародних договорів, укладених з Україною, що стало підставою для зупинення дії Конвенції 1993 року та Протоколу 1997 року у відносинах з російською федерацією та республікою білорусь та подальший вихід з цих міжнародних договорів.** Відповідно до ч. 2 ст. 84 Конвенції 1993 року, кожна Договірна Сторона може вийти з цієї Конвенції, направивши письмове повідомлення про це депозитарію за 12 місяців до закінчення поточного п'ятирічного терміну її дії. Поточний п'ятирічний період закінчився 18 травня 2024 року. Після виходу з Конвенції 1993 року правова допомога може здійснюватися на підставі інших двосторонніх та багатосторонніх міжнародних договорів. Наприклад, на двосторонньому рівні діють: у правовідносинах з Грузією: Договір між Україною і Республікою Грузія про правову допомогу та правові відносини у цивільних та кримінальних справах[5]; з Узбекистаном: Договір між Україною і Республікою Узбекистан про правову допомогу і правові відносини у цивільних і сімейних справах [6]; з Молдовою: Договір між Україною і Республікою Молдова про правову допомогу та правові відносини у цивільних і кримінальних справах [7]

З часів незалежності по теперішній час двосторонні та багатосторонні договори, що регламентують питання надання взаємної правової допомоги у кримінальних справах, укладено Україною із 195 державами [8]. Загалом в Україні діє близько 30 двосторонніх договорів про правову допомогу у кримінальних справах із країнами як близького, так і далекого зарубіжжя. Значення договірної співробітництва полягає в тому, що договори визначають обсяги і види правової допомоги у розслідуванні злочинів, можливість застосування норм процесуального законодавства запитуючої сторони під час виконання доручення, умови, підстави і порядок видачі осіб для кримінального переслідування тощо [9, с. 114]. Поряд з двостороннім міжнародно-правовим регулюванням, Україна приймає активну участь у формуванні багатосторонньої правової бази міжнародного співробітництва у сфері кримінального провадження, ставши учасником Європейської кон-

венції про видачу, правової допомоги у кримінальних справах (1959 р.) та додаткового протоколу до неї, Європейської конвенції про відмовання, виявлення, вилучення та конфіскацію доходів від злочинної діяльності (1990 р.). Спеціальні багатосторонні договори та конвенції, визначають правові підстави такого міжнародного співробітництва та засади боротьби з конкретними видами злочинів. Також існують загальні конвенції, спрямовані на регулювання основних аспектів надання правової допомоги, зокрема: Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією; Конвенція Ради Європи про пошук, відмовання, арешт та конфіскацію доходів, отриманих злочинним шляхом; Конвенція про припинення та попередження торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї; Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності та інші. Також до міжнародних багатосторонніх договорів України за загальними напрямами міжнародного співробітництва під час кримінального провадження належать: Європейська конвенція про взаємну допомогу у кримінальних справах; Європейська конвенція про міжнародну дійсність кримінальних вироків; Європейська конвенція про видачу правопорушників; Європейська конвенція про передачу провадження у кримінальних справах. При цьому, відповідно до ст. 544 КПК України відсутність міжнародного договору України міжнародна правова допомога чи інше співробітництво може бути надано на підставі запиту іншої держави чи запитано на засадах взаємності [3]. У такому разі міжнародну правову допомогу може бути надано *ad hoc* (з особливої нагоди). Слід підкреслити, що взаємність за умови відсутності договору – є головною гарантією можливості здійснення такого співробітництва, принаймні – у напрямку нормативного урегулювання майбутньої співпраці [10, с. 17]. При цьому ч. 2 ст. 544 КПК України встановлено, що уповноважений (центральний) орган України, направляючи до такої держави запит, письмово гарантує запитуваній стороні розглянути в майбутньому її запит про надання такого самого виду міжнародної правової допомоги.

Отже, аналіз положень ст. 544 КПК України дозволяють зробити такі висновки: 1) відсутність міжнародного договору не може бути перешкодою для надання міжнародної правової допомоги чи іншого співробітництва на території України, останнє може бути здійснено на основі принципу взаємності; 2) наявність взаємності презюмується (правило сприятливого

ставлення щодо надання міжнародної правової допомоги чи іншого співробітництва).

Слід зазначити, у напрямку розвитку міжнародного співробітництва під час кримінального провадження, в Україні зроблено певні позитивні кроки. Так, у 2022 році ратифіковано Конвенцію про екстрадицію від 26.12.1933 р. учасниками якої, зокрема, є Гондурас, Сполучені Штати Америки, Сальвадор, Домініканська Республіка, Гаїті, Аргентина, Венесуела, Уругвай, Парагвай, Мексика, та інші держави, які підписавши Конвенцію беруть на себе зобов'язання видавати будь-якій запитуючій Державі осіб, які можуть перебувати на їхніх територіях і які є обвинуваченими або засудженими. Це право може бути використано лише за таких обставин: а) Якщо запитуюча Держава має юрисдикцію судити та застосовувати покарання за правопорушення, у якому обвинувачується особа, яку вона бажає екстрадувати; б) Якщо діяння, за яке вимагається екстрадиція, є злочином і карається відповідно до законів запитуючої Держави та запитуваної Держави мінімальним покаранням у виді позбавлення волі на один рік [11]. Також, Верховною Радою України було підтримано законопроект № 7304 про співробітництво з Міжнародним кримінальним судом, цим законом КПК України доповнено розділом, у якому визначається процедура та принципи взаємодії з Міжнародним кримінальним судом, що є досить важливим у розслідуванні злочинів на території України, зокрема воєнних [12]. Чітко прописана взаємодія з Міжнародним кримінальним судом дозволяє створити всі необхідні інструменти для ефективного розслідування злочинів на території України [13, с. 442].

Крім того, розвиток безпосередніх зносин між компетентними органами, сприяє укладанню чисельних меморандумів та угод про співпрацю безпосередньо між такими органами, замінюючи традиційну, але досить бюрократичну, класичну систему направлення та отримання запитів про допомогу через уповноважений (центральный) орган України [14, с. 609].

Отже, на теперішній час міжнародне співробітництво у кримінальному провадженні відбувається у наступних правових формах: 1) шляхом укладання двосторонніх та багатосторонніх угод та договорів щодо надання правової допомоги у кримінальному провадженні або на основі принципу взаємності, згідно якого уповноважений центральний орган видає письмове зобов'язання у тому, що у майбутньому держава зобов'язується здійснювати якісь певні дії;

2) шляхом участі України у міжнародних організаціях, які займаються питаннями боротьби зі злочинністю; 3) шляхом укладання угод з окремими державами або міжнародними організаціями або участі у багатосторонніх конвенціях, спрямованих на спільну діяльність у боротьбі з злочинністю та на оптимізацію розслідування злочинів.

Дослідження правової основи міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні надало підстави констатувати, що нормативно-правове забезпечення міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні певною мірою відповідає вимогам забезпечення прав і свобод людини. Закріплення в національному законодавстві загально-прийнятих міжнародних норм, приведення його положень у відповідність до світових стандартів, утвердження міжнародного співробітництва як окремого інституту в КПКУ країни та розширення регулювання питань міжнародної правової допомоги становлять необхідний і ефективний інструмент. Завдяки цьому забезпечується не лише дотримання законності, верховенства права та правопорядку в державі, алей налагоджено гармонійне співробітництво з іншими країнами.

Список використаної літератури:

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Верховна Рада України: [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Про інформацію: Закону України від 13.01.2011 № 2939-VI. Верховна Рада України: [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
3. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. Верховна Рада України: [сайт]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
4. Про зупинення дії та вихід з Конвенції про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах та Протоколу до Конвенції про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах від 22 січня 1993 р. : Закон України від 01.12.2022 р. № 2783-IX. Верховна Рада України: [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2783-20#Text>
5. Договір між Україною та Республікою Грузія про правову допомогу та правові відносини у цивільних та кримінальних справах (Договір ратифіковано Законом № 451/95-ВР від 22.11.95 р.) Верховна Рада України: [сайт]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/268_542#Text

6. Договір між Україною і Республікою Узбекистан про правову допомогу і правові відносини у цивільних і сімейних справах (Договір ратифіковано Законом № 238-XIV від 05.11.98 р.). Верховна Рада України: [сайт]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/860_013#Text
7. Договір між Україною і Республікою Молдова про правову допомогу та правові відносини у цивільних і кримінальних справах. (Договір ратифіковано Законом № 238/94-ВР від 10.11.94 р.) Верховна Рада України: [сайт]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/498_604#Text
8. Перелік двосторонніх та багатосторонніх міжнародних договорів у сфері правової допомоги та правового співробітництва у цивільних та кримінальних справах (по країнах): Міністерство юстиції України [сайт]. URL: <https://minjust.gov.ua/m/perelik-dvostoronnih-ta-bagatostoronnih-mijnarodnih-dogovoriv-u-sferi-pravovoi-dopomogi-ta-pravovogo-spivrobitnitstva-u-tsilivnih-ta-kriminalnih-spravah-po-krainah>
9. Сердюк В.В., Бабанли Р.Ш. Загальні засади міжнародного співробітництва при наданні міжнародної правової допомоги у кримінальних справах: процесуальний аспект. Часопис цивільного і кримінального судочинства. № 6 (9). С. 113–132.
10. Бараннік Р.В. Принципи міжнародного співробітництва та міжнародної правової допомоги під час кримінального провадження. Вісник кримінального судочинства. № 2. 2017. С. 11-18.
11. Конвенція про екстрадицію від 26.12.1933 р. Закон № 2674-IX від 18.10.2022 р. Верховна Рада України: [сайт]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/840_001-33#Text
12. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо співробітництва з Міжнародним кримінальним судом. Закон України від 03.05.2022 № 2236-IX. Поточна редакція від 03.05.2022. Верховна Рада України: [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2236-20#Text>
13. Павлик А.Г., Лікаренко А.О., М'якінченко А.О. Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження: окремі аспекти. Юридичний науковий електронний журнал. № 6. 2022. С. 441-446. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-6/98>
14. Зуєв В.В. Тенденції міжнародного співробітництва України у кримінальному провадженні. Юридичний науковий електронний журнал. № 4. 2024. С. 608-616.

Beketov O.O. Regulatory and legal ensurance of international cooperation in criminal proceedings

The article is devoted to highlighting the regulatory and legal support for international cooperation in criminal proceedings. It is determined that the formation and improvement of legal regulation of international cooperation in the field of criminal proceedings generally indicates a progressive trend, the essence of which is to improve national criminal procedural legislation on international cooperation in the field of criminal justice, there is a need to analyze certain aspects of legal regulation of information relations in Ukraine. The system of legal regulation of international cooperation in criminal matters is a complex of norms of constitutional, criminal, criminal procedural law, international law and some other branches of law.

Based on a systematic analysis of the regulatory and legal regulation of international cooperation in criminal proceedings, two main international legal forms of international cooperation during criminal proceedings have been identified: 1) contractual or conventional (conclusion of special agreements regulating relations in this area); 2) institutional (cooperation carried out within the framework of agreements concluded between bodies and organizations, of a general and regional nature).

Currently, international cooperation in criminal proceedings takes place in the following legal forms: 1) by concluding bilateral and multilateral agreements and treaties on the provision of legal assistance in criminal proceedings or on the basis of the principle of reciprocity, according to which the authorized central body issues a written undertaking that the state undertakes to perform certain actions in the future;

2) through Ukraine's participation in international organizations dealing with issues of combating crime; 3) through concluding agreements with individual states or international organizations or participating in multilateral conventions aimed at joint activities in combating crime and optimizing the investigation of crimes.

Key words: *international cooperation, criminal proceedings, regulatory and legal support, mutual assistance.*